

Tisková zpráva

Názory veřejnosti na roli muže a ženy v rodině – únor 2020

- ☉ Podle názorů české veřejnosti by mělo být doménou mužů v rodině především provádění běžných oprav v domácnosti, které by měl podle čtyř pětín (80 %) dotázaných provádět muž, a finanční zajištění domácnosti, jemuž by se měl podle takřka tří pětín (58 %) občanů věnovat muž.
- ☉ Ženám česká společnost z činností v domácnosti nejvíce přisuzuje vaření a uklízení. Vařit by měla žena podle více než tří pětín (63 %) dotázaných a téměř polovina české veřejnosti (48 %) souhlasí s názorem, že by měla v domácnosti uklízet žena.
- ☉ I přesto, že česká veřejnost vnímá u různých činností rozdělení rolí, převažuje u většiny činností názor, že by se jim měli věnovat oba partneři rovnoměrně. S tím, že by se měli oba partneři v rodině věnovat koníčkům souhlasí přibližně devět desetín (92 %), s rovnoměrným pěstováním společenských kontaktů souhlasí 88 % a s dalším vzdáváním 87 % veřejnosti.

Zpracoval:

Martin Spurný

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: +420 210 310 583; E-mail: martin.spurny@soc.cas.cz

V rámci svého únorového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR podrobně zaměřilo na názory českých občanů na role mužů a žen v rodině.¹ Odpovědi respondentů zachycuje graf 1.

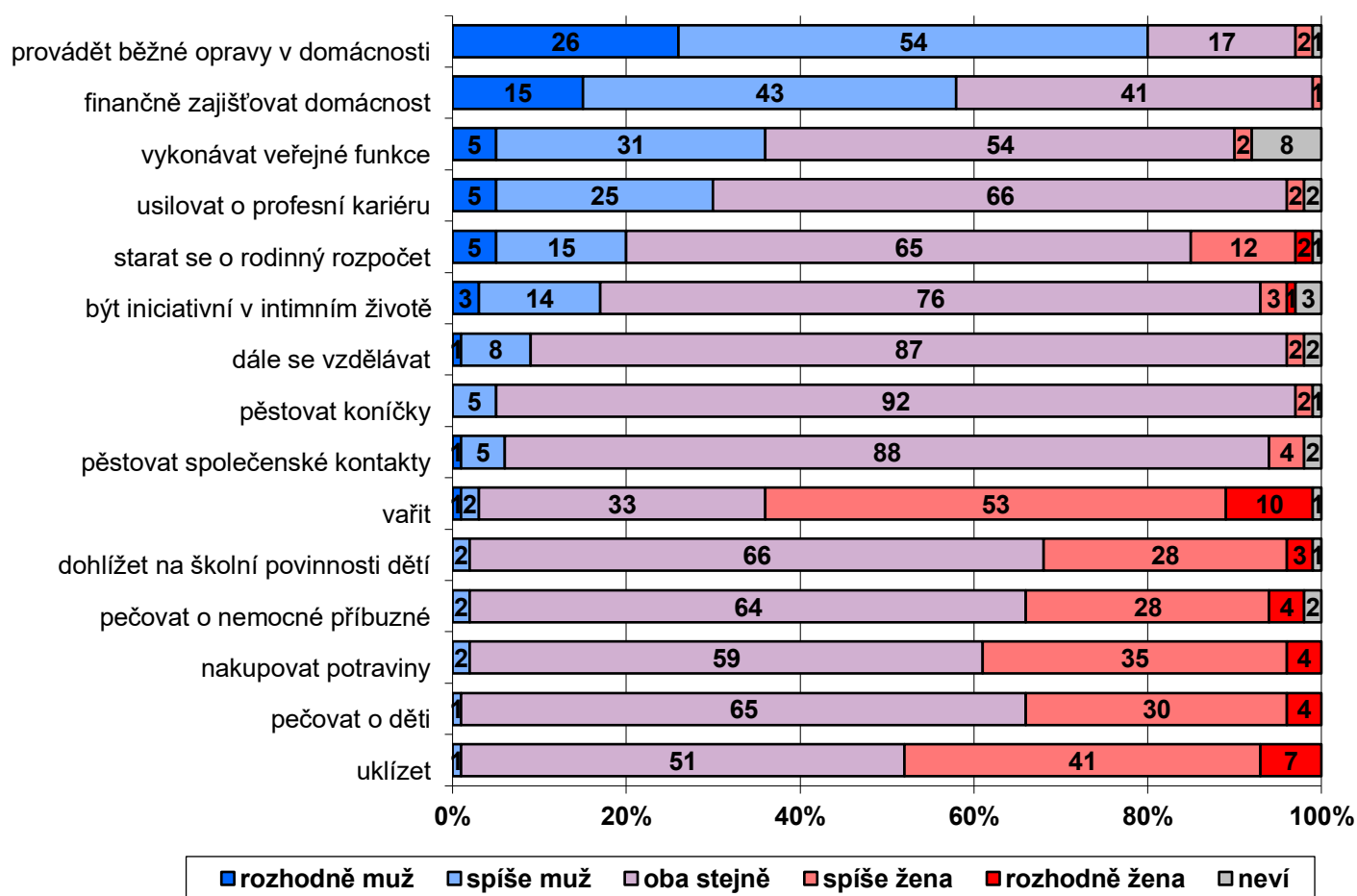
Podle české veřejnosti existuje zřetelná hierarchie rozdělení jednotlivých činností v rodině, kdy některé činnosti jsou chápány jako více „mužské“ a jiné jako více „ženské“, přesto je u většiny možných činností převažující pohled, že by se jim měli věnovat oba partneři stejně. Česká společnost přisuzuje mužům především provádění běžných oprav v domácnosti. Běžné opravy by měl podle čtyř pětín (80 %) dotázaných provádět muž (z toho 26 % se domnívá, že „rozhodně muž“, 54 %, že „spíše muž“). Méně než pětina (17 %) souhlasí s názorem, že o zajištění oprav v domácnosti by se měli postarat oba partneři stejně, pouhá 2 % je přisoudila ženám a jen naprosté minimum (1 %) se v této otázce nedokázalo vyjádřit. Nadpoloviční podíl (58 %) české veřejnosti také souhlasí s tím, že muž by měl finančně zajišťovat domácnost (z toho 15 % se domnívá, že „rozhodně muž“, 43 %, že „spíše muž“), přibližně dvě pětiny (41 %) se domnívají, že na finančním zajištění domácnosti by se měli oba podílet stejně, a pouhé 1 % zastává názor, že by to měla spíše zajistit žena. Výkon veřejné funkce a usilování o profesní kariéru jsou stále disproporčně chápány jako mužské činnosti (větší podíl lidí uvedl, že by se jim měl věnovat muž než žena), převažuje u nich však střední odpověď, podle které se mají muži a ženy podílet rovnoměrně (54 % v případě výkonu funkce a 66 % v případě usilování o kariéru).

Starost o rodinný rozpočet je jednou pětinou (20 %) české veřejnosti vnímána jako mužská činnost, více než desetinou (14 %) jako ženská činnost a více než tři pětiny (65 %) zastávají rovné stanovisko. Vyšší podíl, těch, co danou činnost vnímají jako mužskou je ještě u iniciativy v intimním životě, kdy přibližně šestina (17 %) společnosti očekává iniciativu u muže, u ženy přitom jen 4 %, nicméně s převahou více než tři čtvrtin (76 %) převládá názor, že mají být oba iniciativní stejně. Činností, kterým by se podle převažující části české společnosti měli v rodině věnovat oba partneři, dominuje především pěstování koníčků (92 % dotázaných vyslovila názor, že by se jim měli věnovat oba partneři stejně). Většina oslovených se rovněž domnívala, že oba partneři by se měli rovnoměrně věnovat pěstování společenských kontaktů (88 %) a dalšímu vzdávání (87 %).

¹ Znění otázky: „Kdo by měl podle Vás v rodinách a) nakupovat potraviny, b) pečovat o děti, c) dále se vzdělávat, d) pěstovat koníčky, e) finančně zajišťovat domácnost, f) být iniciativní v intimním životě, g) vařit, h) pěstovat společenské kontakty, i) starat se o rodinný rozpočet, j) vykonávat veřejné funkce, k) uklízet, l) starat se o profesní kariéru, m) provádět běžné opravy v domácnosti, n) dohlížet na školní povinnosti, vodit děti do školy či na kroužky apod., o) pečovat o nemocné nebo nemohoucí blízké příbuzné?“ Možnosti odpovědí: rozhodně muž, spíše muž, oba stejně, spíše žena, rozhodně žena.

Ženám česká společnost z činností v domácnosti nejvíce přisuzuje vaření. Vařit by měla žena podle více než tří pětín (63 %) dotázaných (z toho 10 % se domnívá, že „rozhodně žena“, 53 %, že „spíše žena“), podle jedné třetiny 33 % by měli oba partneři vařit stejně a podle 3 % muž. Téměř polovina české veřejnosti (48 %) souhlasí s názorem, že by měla v domácnosti uklízet žena (z toho 7 % se domnívá, že „rozhodně žena“, 41 %, že „spíše žena“), podle nadpoloviční většiny (51 %) občanů, ale mají uklízet oba partneři stejně. Vyšší podíl těch, co danou činnost považují za ženskou než mužskou je také u nákupu potravin (39 %) a péče o děti (34 %), péče o nemocné příbuzné (32 %) a dohlížení na školní povinnosti a doprovod na kroužky (31 %). U všech těchto činností ale nadpoloviční většina soudí, že se jim mají věnovat ženy i muži stejně.

Graf 1: Názory na rozdělení činností v rodině (v %)

Pozn.: Položky v grafu jsou řazeny sestupně podle dosaženého skóre souhlasu s tím, že činnost v rodině má vykonávat muž.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 dotázaných ve věku od 15 let, osobní rozhovor

Názory respondentů na rozdělení činností v rodině vykazují zřetelné rozdíly zejména podle pohlaví dotázaného. Ženy častěji než muži uváděly střední hodnoty odpovědí, že zkoumané činnosti by měli vykonávat oba partneři stejně, a naopak muži častěji uváděli krajní odpovědi na základě předpokladu, zdali by měl činnost vykonávat muž nebo žena. Paritní zastoupení ženy častěji uváděly u péče o děti a nemocné příbuzné, u dalšího vzdělávání, u pěstování koníčků, starosti o rozpočet, vaření a uklízení. Muži jako mužské činnosti více označovali pěstování kontaktů, starání se o rozpočet, další vzdělávání a usilování o kariéru. Jako ženské činnosti naopak muži uváděli (častěji než ženy) vaření a uklízení.

Rozdíly v názorech na rozdělení rolí v rodině panovaly také mezi respondenty různého věku. V nejstarší věkové kategorii starších 60 let, je relativně častější pohled, že by ženy měly nakupovat, vařit a uklízet a naopak, že muži by měli finančně zajišťovat domácnost. Nejmladší věkové kategorie 15 až 19 a 20 až 29 let více tíhly ke střední rovnovážné možnosti v případě iniciativy v intimním životě, vaření, v zastávání veřejné funkce a dělání kariéry.

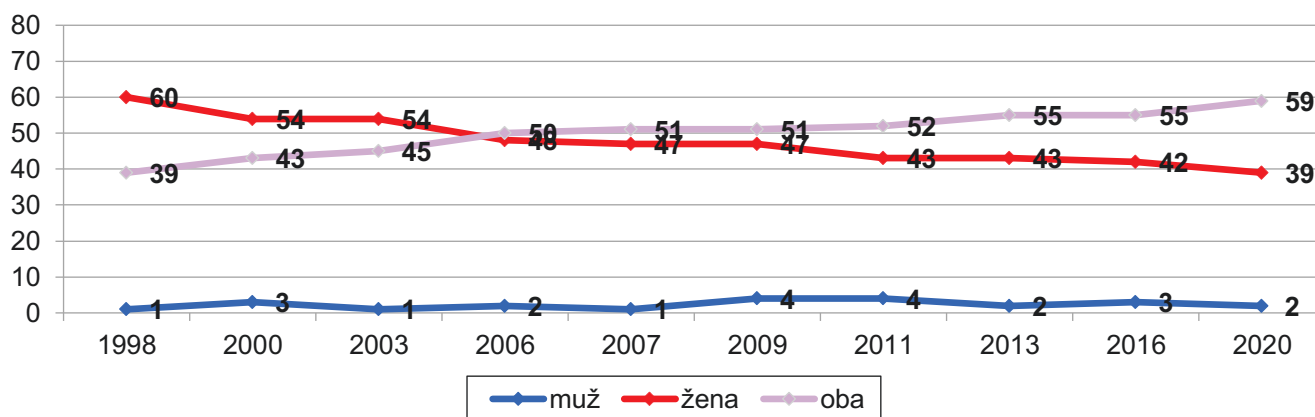
Určitý vliv na rozdělení činností jsme zaznamenali také v případě rodinného zázemí respondentů a trajektorie jejich osobního života. Respondenti, kteří vyrostli v úplné rodině s oběma vlastními rodiči, významně častěji uváděli, že se v rodině mají oba partneři starat o rozpočet rovnoměrně oproti těm, kteří vyrostli v úplné rodině s jedním nevlastním rodičem a v neúplné rodině pouze s jedním z rodičů. Respondenti z úplných rodin více tíhli k rovnovážnému rozdělení rolí i v dalších činnostech, jako je vaření, uklízení, ale i zastávání veřejných funkcí a možnosti dělat kariéru.

V případě těch, kteří zažili během svého dětství rozvod rodičů, můžeme zaznamenat statisticky významné rozdíly v chápání rolí. Ti, kteří si rozvodem prošli, poměrně více inklinují ke krajním variantám odpovědí a je mezi nimi větší podíl těch, podle kterých by se měl starat o rodinný rozpočet muž a muž by měl také dělat kariéru a mít veřejné funkce. A naopak ti, co rozvod rodičů nezažili, více uváděli střední odpověď, že by se oba partneři měli podílet na těchto činnostech rovnoměrně.

Na některé činnosti má také prokazatelný vliv to, jestli respondent vychovával během svého dospělého života nějaké děti a jejich případný počet. V případě lidí, kteří vychovávali více než dvě děti, je vyšší podíl těch, kteří souhlasí s názorem, že by měl finančně zajišťovat domácnost muž. Bezdětní a lidé, kteří vychovali jedno dítě během života, pak častěji uváděli, že by měli být oba partneři stejně iniciativní v intimním životě.

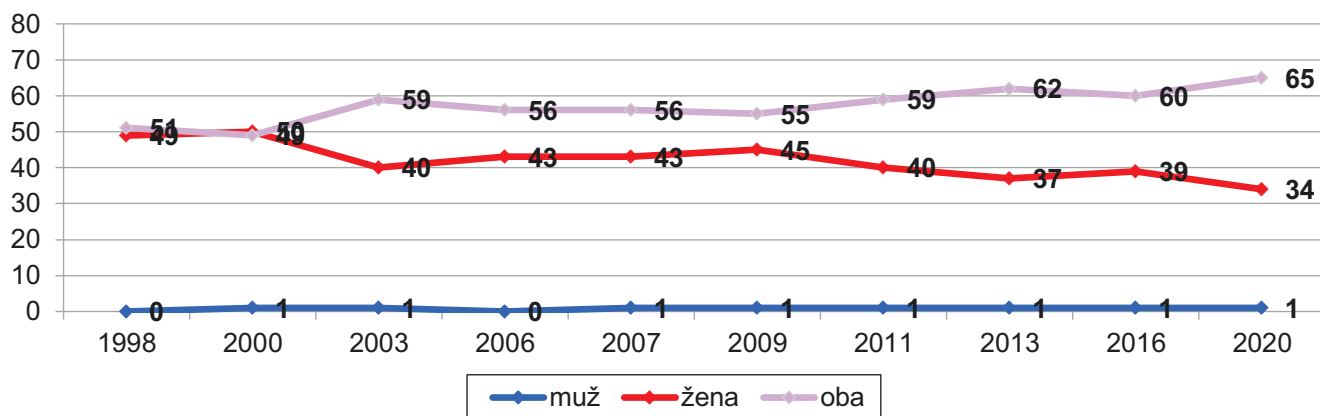
Grafy 2a až 2m nabízejí časové srovnání zkoumaných položek, přičemž nemáme časové srovnání u položek péče o nemocné příbuzné a dohlížení na školní povinnosti a doprovod dětí do školy a na kroužky, které byly přidány až do letošní vlny výzkumu. Napříč položkami vidíme relativně velkou stabilitu odpovědí v čase, u některých položek lze pozorovat jen mírné výkyvy v čase (např. u uklízení), jinde vidíme i zřetelné trendy (v případě vaření postupný takřka lineární pokles názoru, že by vařit měla především žena). Oproti předchozímu šetření z února 2016 se mírně snížilo mínění, že žena by měla pečovat o děti a vařit. Dále se snížil podíl, těch, kteří si myslí, že muž by měl finančně zajišťovat domácnost a provádět běžné opravy v domácnosti.

Graf 2a: Názory na rozdělení činností v rodině – nakupovat potraviny (v %)

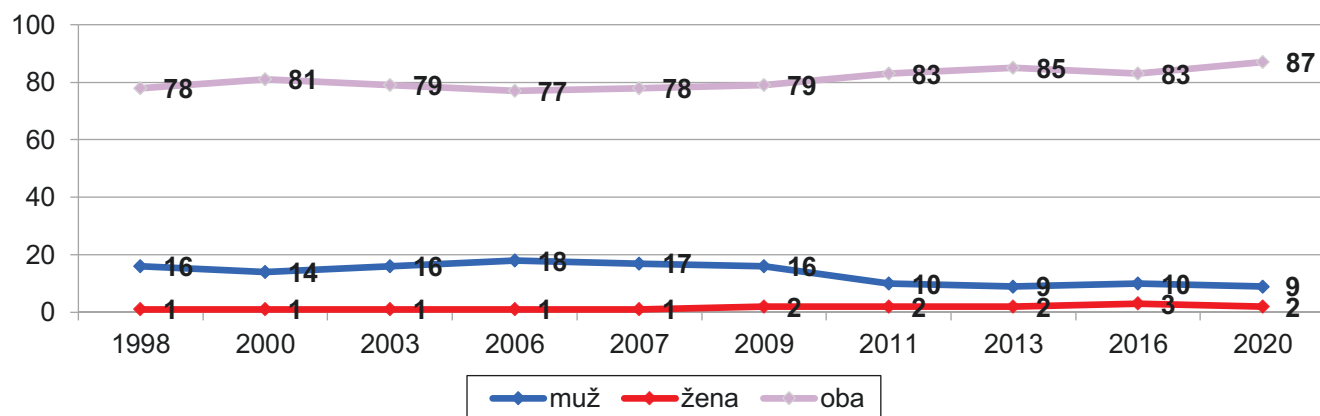
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 2b: Názory na rozdělení činností v rodině – pečovat o děti (v %)

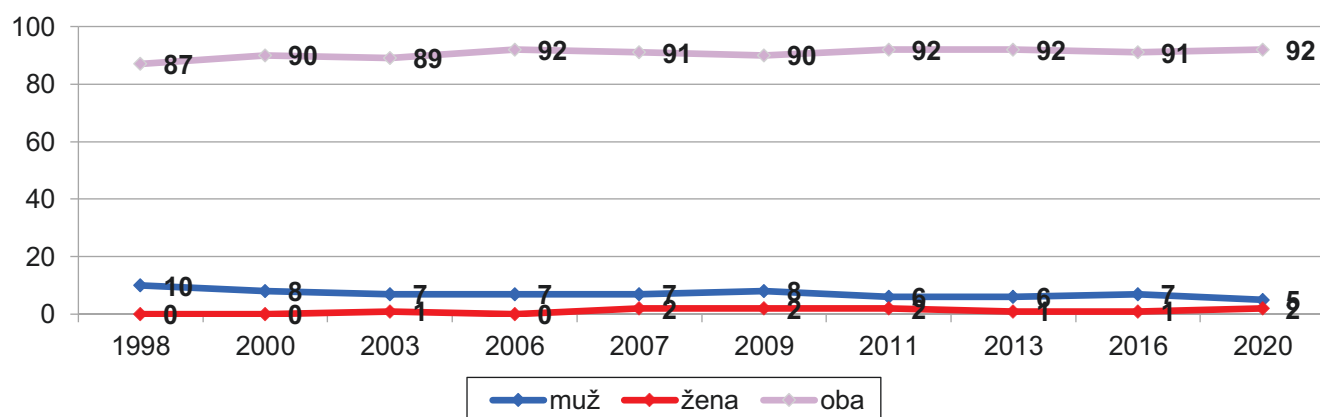
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 2c: Názory na rozdělení činností v rodině – dále se vzdělávat (v %)

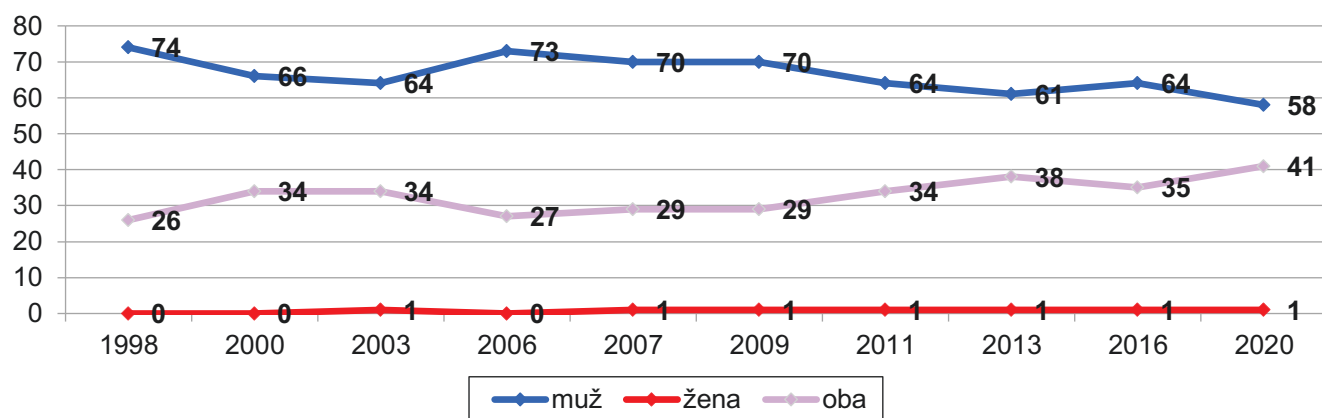
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 2d: Názory na rozdělení činností v rodině – pěstovat koníčky (v %)

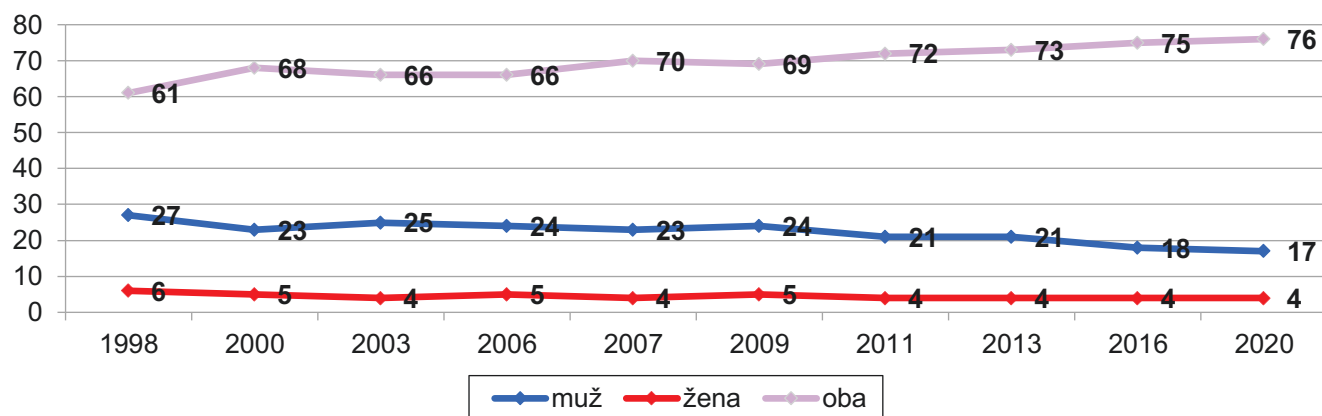
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 2e: Názory na rozdělení činností v rodině – finančně zajišťovat domácnost (v %)

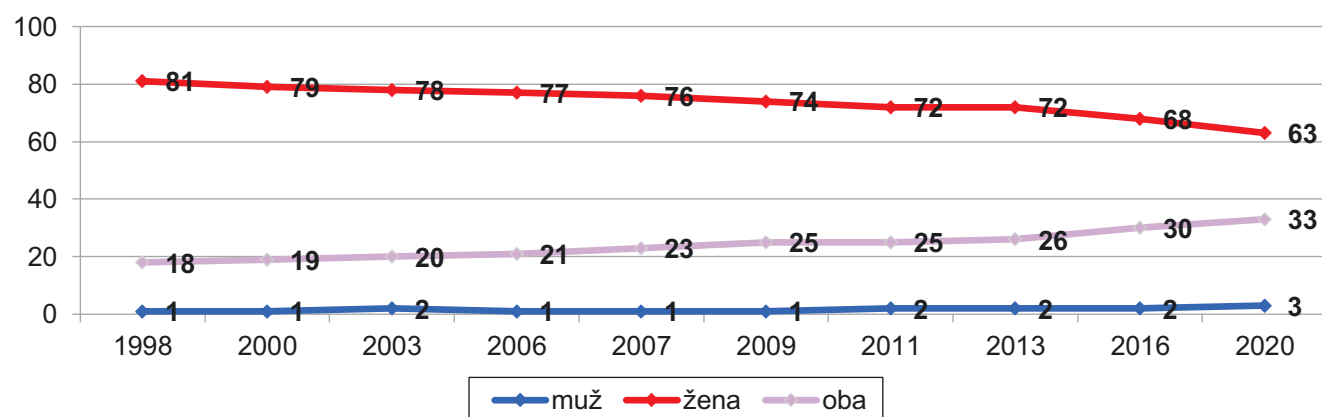
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2f: Názory na rozdělení činností v rodině – být iniciativní v intimním životě (v %)

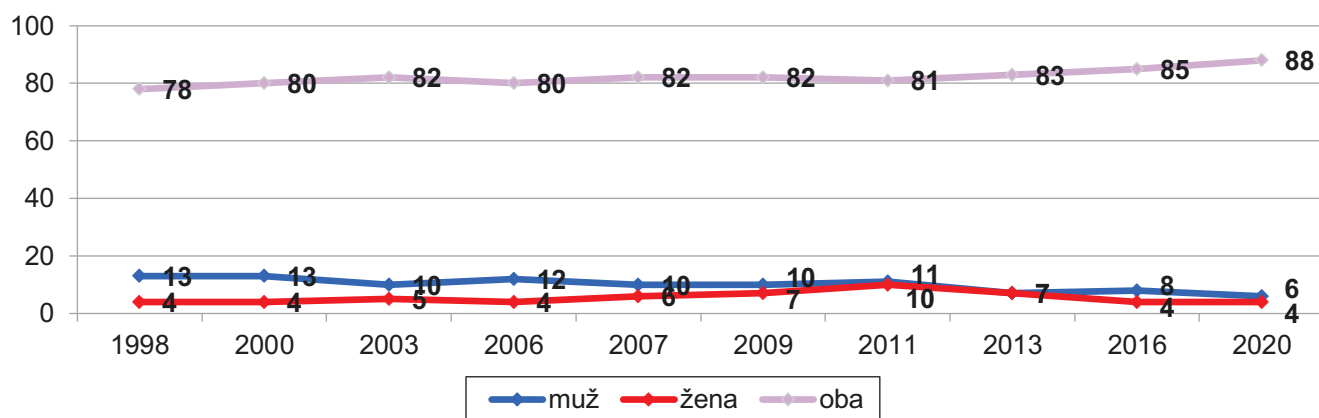
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2g: Názory na rozdělení činností v rodině – vařit (v %)

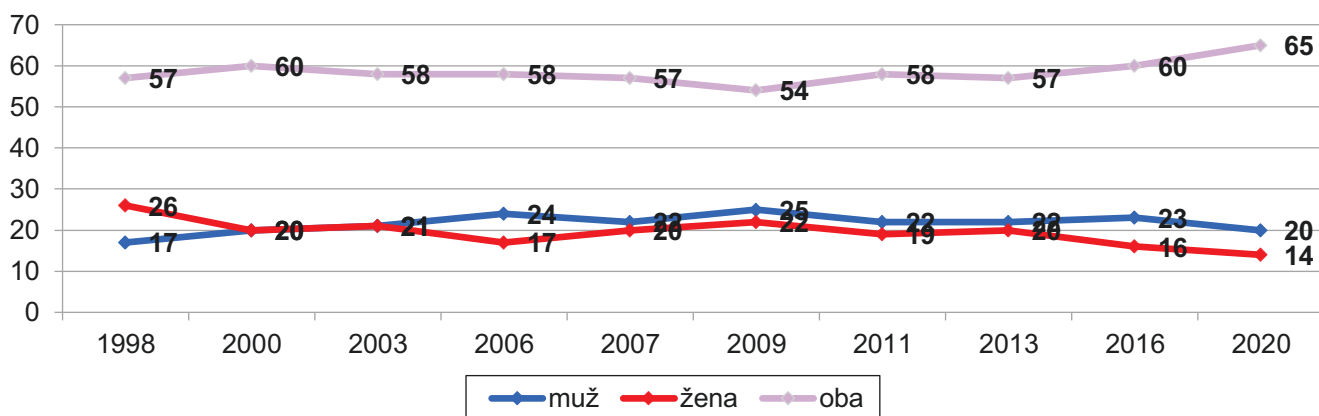
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2h: Názory na rozdělení činností v rodině – pěstovat společenské kontakty (v %)

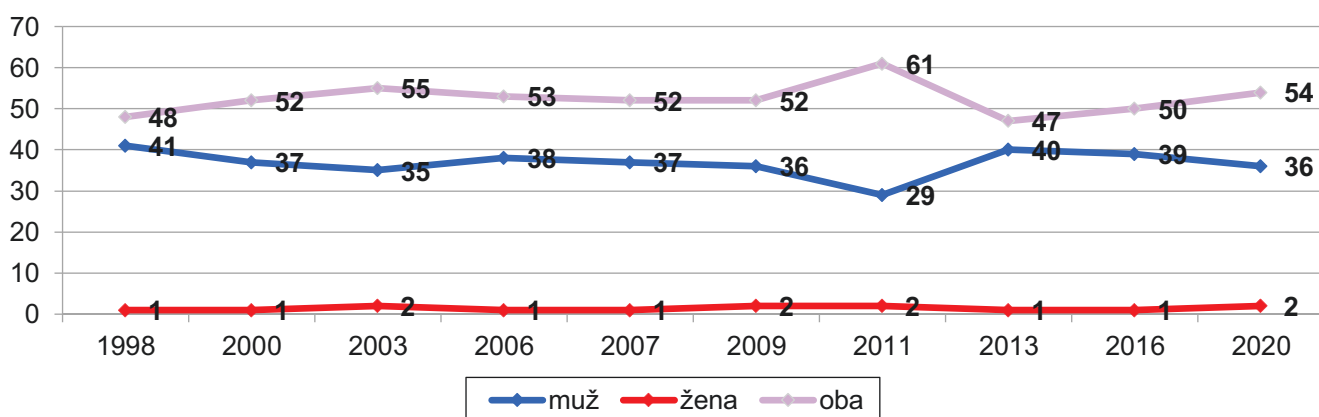
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2i: Názory na rozdělení činností v rodině – starat se o rodinný rozpočet (v %)

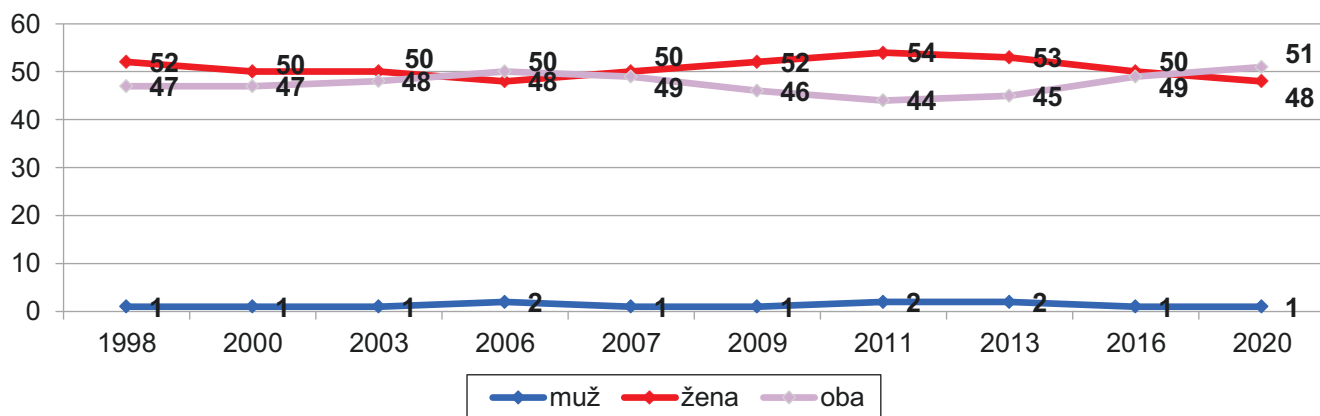
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2j: Názory na rozdělení činností v rodině – vykonávat veřejné funkce (v %)

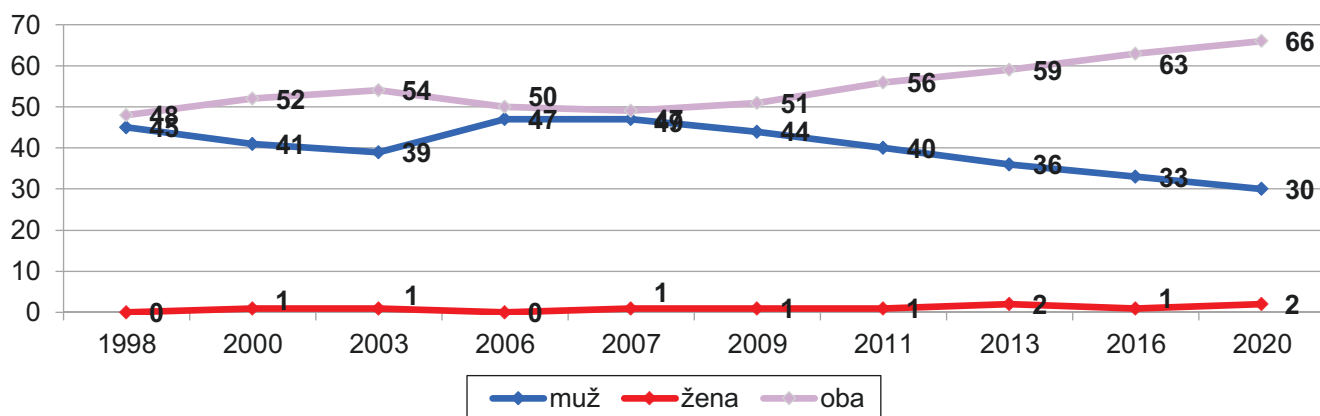
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2k: Názory na rozdělení činností v rodině – uklízet (v %)

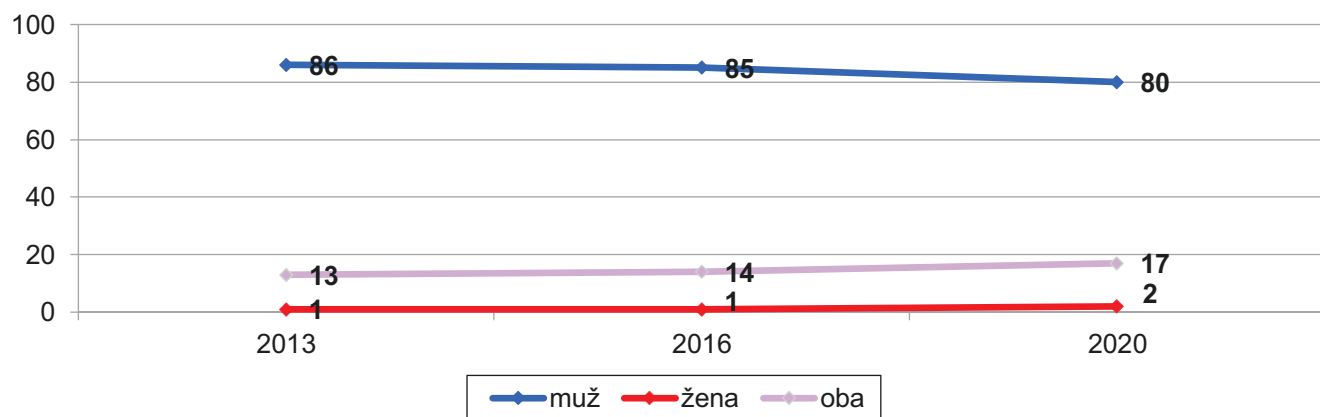
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2l: Názory na rozdělení činností v rodině – usilovat o profesní kariéru (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Graf 2m: Názory na rozdělení činností v rodině – provádět běžné opravy v domácnosti (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v20-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>1. – 13. 2. 2020</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Vážení dat:	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1039</i>
Počet tazatelů:	<i>182</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.4</i>
Kód zprávy:	<i>ov200331</i>
Zveřejněno dne:	<i>31. března 2020</i>
Zpracoval:	<i>Martin Spurný</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt *Naše společnost*, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]